

Eim byl znám též s bankéřem *Leonardem Bouchalem*, obětavým předsedou Slovanského zpěváckého spolku, s *Ferd Menčíkem*, kustodem dvorní knihovny a zasloužilým předsedou divadelního spolku »Pokrok«, který za jeho starostování povzněl se k netušené výši. Jeho divadelní představení a slavnostní večírky a přednášky byly hojně navštěvovány vybraným obecnstvem. Menčík roku 1891 býval by rád se ucházel o poslanecký mandát. Psával do Národních Listů feuilletony pod chifrou F. M. o ožehavých thematech z oboru historie. Menčík byl tchánem továrníka zlínského Bati. *Eim* se stýkal s vlasteneckým advokátem JUDr. *Janem Lenochem*, vicepresidentem Slovanské besedy, který hájil obec pražskou pro záležitosti českých uličních tabulek před správním soudem, začež počítal si palmare tuším dvacet neb čtyřicet zlatých. Tehdejší nejstarší docent medicínské fakulty MUDr. *Jos. Drozda*, dodnes nedoceněný podporovatel všech kulturních podniků v České Vídni, skromný lidumil a při tom lékař velkých odborných vědomostí, jemuž zejména Slovanský zpěvácký spolek a »Viedeňský Denník« ležely na srdci, přicházel do styku s *Eimem*. Kolega *Eimův* ze studií gymnasijských JUDr. *Fr. Preissler* stal se ve Vídni redaktorem říšského zákonníka, který překládal do jazyka českého. Nevím odkud znal *Eim* JUDr. *Karla Tobische* z Král. Hradce, úředníka ministerstva kultu a vyučování. Týž r. 1885 přišel do Vídně jako konceptní praktikant od pražského místodržitelství. Chodíval s dr. *Kramářem* do Café central a byli spolu jako Castor a Pollux. Později byl nobilisován a prokousal se z praktikanta na ministerského radu a když r. 1911 dvorní rada *Zabusch* dán byl na odpočinek, jmenován vicepresidentem zemské školní rady v Čechách, aby se stal pouze držitelem místa pro německého nástupce Golla. Jednou jsme přišli do paláce ministerského na minoritním náměstí — bylo to tuším v létě roku 1892 a na chodbě potkali jsme *Tobische*, který právě avančoval na ministerského koncipistu. (Bratr jeho u zemského výboru v Praze, již zesnulý, psal se *Tobiš*.) *Eim* si s ním tykal a spustil na celé kolo proti vládě a zvláště proti jeho chefovi bar. *Gautschovi*, na něhož měl od počátku jeho ministerské kariéry spadeno. *Tobisch Eima* okřikoval, aby tolik nahlas nevyjadřoval své myšlenky.

Také *Václav Cínert*, redaktor »Věstníku« a *Jos. Maruška*, obchodník a pečlivý předseda spolku »Komenský« přišli někdy na poradu do vídeňské redakce Národních Listů. Též i jiní Čechové vídeňští sem zavítali.

Pokud však paměť moje sahá, nebyl *Eim* v žádném spojení s říšskými poslanci, kteří trvale byli v residenci usazeni. Byli to hospodářský rada hraběte Jana z Harrachů JUDr. *Karel Špaček*, vicepresident Slovanské Besedy, dvorní a soudní advokát JUDr. *Karel Dostal* a lesní rada *Karel Schindler*, majitel velkostatku v Čechách, jehož sličnou dceru *Mařenku* pojal za choť jičínský advokát dr. *Lohař*.

Jednou jsme byli na návštěvě u israelity *Duba*, rodáka ze Zdislavic, odkud pocházel též belletrista *Jan Osten* r. 1921 předčasně skonalý. Bydlel v Ungargasse v III. okresu a patřil mu velkostatek na Šumavě, kam zval *Eima* na letní pobyt zdarma na svůj zámek, ale *Eim* tehdejšímu pozvání nevyhověl.

Eim v příčině »otázky české« ve Vídni byl skeptik. Smýšlel asi tak jako jeho přítel prof. *Albert*, který rovněž nejevill žádný interest o osud české menšiny vídeňské, ačkoliv jí mohl svým všestranným vlivem mnoho prospěti. To jsem *Eimovi* vždy vytýkal jako neodpustitelnou chybu. Skepse jeho nebyla k vyléčení.

DR. ALFRED FUCHS:

SVOBODNÁ ŠKOLA POLITICKÝCH NAUK.

Právě se chýlí ke konci trimestr »Svobodné školy politických nauk«. Dnes, kdy škola má za sebou určité zkušenosti a kdy také již řada posluchačů vykonala diplomové zkoušky, lze říci, že tato instituce není bez důležitosti a že její vědecká úroveň i pracovitost jejích posluchačů přesvědčila i ty, kdož se až dosud na ni dívali skepticky. V rámci školy je, jak známo, uskutečněn také dlouholetý požadavek československých novinářů, totiž zřízení učení novinářského. Škola není v technickém smyslu školou vysokou, ale má nejpodstatnější znak vysoké školy, totiž akademickou svobodu. Úspěšné

absolvování zkoušek opravňuje k titulu »Dipl. sc. pol.« (Diplomatus scientiarum politicarum — diplomovaný absolvent politických věd.) Stačí prohlédnouti si učební osnovu, aby bylo vidět, že úroveň školy je vážná a vysoká a že nejde nikterak o dilettantismus, jaký bohužel často bývá domovem na lidovýchovných institucích. V letošním trimestru byla přednášena: Všeobecná sociologie, Společenství a společnost (německy), Ústava republiky československé, Parlament a parlamentarismus, Právo soukromé, Národohospodářská theorie, Aktuální problémy soudobého hospodářství, Československé sociálně politické zákonodárství, Dějiny socialismu (německy), Zahraniční politika, Realisace a revise mírových smluv, Mezinárodní organizace práce, Společnost Národů, Problémy emigrační, Mírové smlouvy a Společnost Národů, Hospodářské a sociální dějiny 19. století, Politické základy (německy), Politické ideje a proudy přítomnosti (německy), Slovenské aktuality, Politická geografie, Řečnictví. To byly letošní přednášky z oddělení obecného. Na novinářském oddělení se konala tato kollegia: Novinářské zpravodajství a reportáž, Seminární cvičení v rozboru německých novin, Sociologie novin (německy), Hospodářská část novin (německy), Kulturní žurnalism. Dále se konala tato praktická cvičení: Seminář právníků, Seminář národního hospodářství a finanční vědy a Žurnalistická cvičení. Mimoto byly konány kursy českého jazyka pro jinojazyčné a některé přednášky dílčí, některé z nich veřejné, jež konali i hosté ze zahraničí. Není druhé školy, jež by věnovala tolik pozornosti sociologii. Již v tom jest přednost tohoto ústavu. Velmi cennou publikací jest také »Časopis Školy«, v němž uveřejňují své práce nejenom členové učitelského sboru, ale v němž jsou i otiskovány dobré seminární práce posluchačů, takže veřejnost může vědeckou úroveň školy neustále kontrolovat. Učitelský sbor se skládá z vysokoškolských profesorů, z aktivních žurnalistů, z úředníků důležitých odvětví státního aparátu a z aktivních politiků. Až na ty učitele, kteří přednášejí základní předměty, se přednášející střídají skoro každý trimestr, čímž nabývá osnova rozmanitosti i šíře obzoru. Při přednáškách hledí se ku politickým aktualitám, aniž ovšem se přednášející angažují v běžných politických sporech. Z jakých kruhů se rekrutují posluchači tohoto ústavu? O tom nás nejlépe poučí statistika posluchačů ze zimního trimestru 1931: Z celkového počtu 126 posluchačů, zapsaných do zimního trimestru 1931, jest 118 řádných posluchačů a 8 hospitantů. Mezi řádnými posluchači jest 109 mužů a 9 žen. Do oddělení obecného zapsáno jest 66, do novinářského 52 posluchačů. Co do vzdělání jest 104 posluchačů s maturitou neb s vyšším vzděláním, 9 absolventů středních škol bez maturity a 5 s nižším vzděláním. Povoláním jest 39 úředníků, 66 vysokoškolských studentů, 4 novináři, 1 důstojník a 8 různých povolání (3 inženýři, 2 obchodníci, 1 leg. tajemník, 1 polit. tajemník, 1 lékař). Podle státní příslušnosti jest 95 Čechoslováků, 7 Jihoslovanů, 5 ruských emigrantů, 3 Poláci, 3 Bulhaři, 1 ukrajinský emigrant, 1 Rumun, 1 říšský Němec, 1 Lotyš, 1 Američan. Národností jest 70 Čechů a Slováků, 27 Němců, 6 Jihoslovanů, 3 Rusové, 3 Ukrajinci, 3 Bulhaři, 1 Rusín, 1 Karpatorus, 1 Kalmyk, 1 Kozák, 1 Lotyš, 1 americký Čech. Z hospitantů jest 7 mužů a 1 žena, 6 s maturitou, 2 bez zkoušky dospělosti. Státní příslušností 7 Čechoslováků a 1 ukrajinský emigrant, národností 7 Čechů a 1 Ukrajinec.

V minulých ročnících bývalo cizinců ještě více, zvláště ze zemí balkánských. Pokud je mi známo, zakladatelé této školy počítali s tou možností, že až se škola vžije, budou na ni svoje adepty politického vůdcovství posílat balkánské státy, takže by se Praha stala jejich intelektuálním střediskem a místem výchovy jejich politických intelektuálů. Zakladatelům tanula zřejmě na mysl pařížská proslulá »École libre des hautes sciences politiques«, na níž se vzdělávají političtí intelektuálové z celého světa, a jež ovšem v první řadě je elitní školou mezinárodní diplomacie. První podnět ke zřízení školy dali vlastně již před lety novináři, když se domáhali svého Vysokého učení. Základy učební osnovy vypracoval zemědělský prof. dr. Gruber, dále připravil zřízení školy ministr Bechyně a uskutecnil je dr. Hodža. Svobodná škola politických nauk byla zřízena ministerským výnosem roku 1928 a v jejím čele stojí kuratorium složené z osob úředních, z žurnalistů a z vědeckých pracovníků. Podle tohoto výnosu (čj. 54.130/28-IV. z 25. dubna 1928) má škola »pěstovati soustavně vědy politické,

rozšiřovati a prohlubovati politické vzdělání a rozhled v oboru politiky, národohospodářství, sociologie a pod., otázek významných pro působení ve veřejném životě«. Učební látka probírá se v běžích tříměsíčních (v trimestrech) a k absolvování školy je třeba šesti běhů, které však nemusí být absolvovány bez přerušování. Každý trimestr jest samostatným studijním celkem. Školní rok počínaje 1. říjnem a končící 30. zářím dělí se na tři trimestry. Zapsati se lze za řádného posluchače aneb hospitanta. Zásadní podmínkou pro přijetí za řádného posluchače jest vysvědčení maturitní, jež však může být prominuto, je-li uchazeč starší 25 let a vykáže-li se jiným dokladem, z něhož ředitel školy může posouditi zralost úsudku. Řádný posluchač zvolí si při zápisu buď oddělení obecné nebo novinářské. Hospitantem může být každý, kdo dovršil 18. rok věku, jest zachovalý a může podle úsudku ředitele s úspěchem sledovati přednášky. Řádný posluchač, který vyhověl předepsané návštěvě přednášek, může se po absolvování školy podrobiti závěrečné zkoušce diplomové. Mimoto mohou posluchači kolokvovati. Na škole jest zavedeno školné, od něhož se neosvobozuje. Tato instituce se dobře osvědčila, protože vede k tomu, že každý, než se dá zapsat, si věc rozmyslí a pojímá učení daleko vážněji, než kdyby škola byla pouhým volným kursem. Na škole se velmi dobře osvědčila českoněmecká spolupráce.

Lze spojovati nějaké konkrétní naděje na místa s absolvováním školy? Dosud ne: tím více jest třeba obdivovati se idealismu posluchačů, neboť většinou studují velmi svědomitě. Jistě jednou, až škola bude mít tradici, bude její vysvědčení dobrým doporučením. Velmi mnoho může však škola vykonat pro zdvižení úrovně našeho politického života. Je samozřejmo, že nelze ve škole vychovat novináře nebo dokonce politické vůdce, že k tomu jest třeba především talentu. Ale to nečiní školu zbytečnou. Talenty se musí pěstovat, nemají-li zakrhnout nebo nemají-li být uvedeny na scestí. A i když škola nevychová přímých vůdců, jest velmi důležité, aby vůdcové měli ve svém okolí výkonné síly vzdělané a vědomé dosahu a složitosti politických problémů. Nejenom prvních, ale i druhých mužů je třeba. Jistě nevychová politická škola politika nebo novinářská škola novináře z někoho, kdo nemá talentu. Dramatické školy rovněž nevychoávají velkých tragédií, není-li pro to podmínek, jež nezávisí jenom na vzdělání. Ale v herecké škole si může adept herectví odvyknouti mnohé zlozvyky, jimž by se musil odnaučovati jinak teprve na scéně po trpkých zkušenostech. Podobně jest tomu i s politikou. Kdo nemá talentu, nestane se skladatelem. Ale ani talent neosvobozuje od studia kontrapunktu. Čeho u nás v první řadě potřebujeme, jest solidarita politických intelektuálů, názor na politiku s hledisek vyšších, než jsou hlediska stranická. Těmto úkolům pak slouží škola velmi dobře. V jejich studijních místnostech a v knihovně jsou ve stálém studijním styku posluchači nejrůznějších politických názorů, takže i vnitřní život školy jest velmi čilý.

VNITŘNÍ A ZAHRANIČNÍ POLITIKA.

A. VNITŘNÍ.

Ten, kdo chce od politického života silné vzrušení, rychlý spád, obraty, přišel v únoru na svůj účet. V naší politice bylo velmi rušno, tak rušno, že to rušilo i vážnou práci hospodářskou, tím spíše, že hospodářské problémy samy v sobě nesly zárodky různých sporů.

Delší dobu soustřeďoval se zájem na 25. únor, na den, na který komunisté podle direktiv komunistické Internacionály chystali demonstrace, které agitačně chtěly využít hospodářské krise a velké nezaměstnanosti. I tu se splnilo to, co se říká: Ohlašované revoluce se zpravidla nekonají. Ani v Praze, ani v republice a ani v cizině nedošlo k větším srážkám a byl udržen klid, což jest známkou, že komunistické členstvo daleko již neposlouchá pokynů své strany, která k 25. únoru vyvinula horečnou činnost u vědomí toho, že průběh 25. února u nás bude směrnatý pro to, jak naši komunisté budou klasifikováni ve své revolučnosti v Moskvě, kde naši komunisté beztak již nemají dobré jméno. Před 25.